

**Неколико стотина радника у
опасности од отпуштања у
Шкотској**

**Неколико стотина
радника у опасности
од отпуштања у
Шкотској**

rs.politsturm.com

2024-10-17

5 мин. читања

Скоро 400 радних места су у опасности у шкотским бродоградилштима компаније Харланд & Вулф са седиштем у Белфасту, пошто компанија улази у стечај по други пут у пет година [1]. Додатна 443 радна места су у опасности у Мицубиши фабрици топлотних пумпи због „краткорочних економских притисака“ [2].

Харланд и Вулф, компанија која је била одговорна за изградњу Титаника и њених сестринских бродова, знатно се смањила од свог врхунца. Некада је имала 35.000 радника, али је 2019. имала скромних 120. Број запослених је након 2019. порастао за 400% [3], али ће се сада вероватно поново смањити.

Компанија поседује четири бродоградилшта, од којих су два у Шкотској. Постојале су наде да ће доћи до оживљавања фирме 2022. године када је добила уговор од 1,6 милијарди фунти за изградњу три нова помоћна брода за Краљевску морнарицу.

Али Харланд и Вулф се мучио да рефинансира скупе кредите, а влада Уједињеног Краљевства одлучила је да јој не да додатни зајам од 200 милиона фунти, рекавши да је то превише ризично.

Постоје могући купци за бродоградилшта, а извршни председник компаније Расел Даунс рекао је да бродоградилшта "заједно или одвојено имају кредибилну будућност". Међутим, два британска синдиката, ГМБ и Унајт, рекли су да је скоро 400 радних места угрожено.

Фабрика Мицубиши Електрик, која производи топлотне пумпе и клима-уређаје, забележила је благи пораст продаје у Великој Британији. Међутим, главни део њене производње иде за континенталну Европу, где је потражња опала, што је довело до процеса консултација који доводи у опасност 443 радна места. Фабрика у Ливингстону ради 30 година и тренутно запошљава 1.600 људи

Портпаролка Мицубиши Електрик-а је изјавила:

„Остајемо посвећени нашем погону у Ливингстону и производњи топлотних пумпи на овој локацији. Не очекујемо никакав утицај на испоруке или снабдевање“.

Чак и када је егзистенција њихових радника угрожена, капиталисти осигуравају да се учини све како би приходи приливали – јасно показујући где су њихови приоритети.

Велика Британија — као и многе друге индустријски моћне земље — доживела је значајну деиндустријализацију, односно доживела је пад у примарном сектору (индустријска производња) привреде (чак и са овим падом, међутим, остаје пети највећи извозник робе у свету).

Велика Британија се сматра родним местом индустријског капитализма и некада је била најнапреднија земља на свету. Али како капитализам расте, он тражи нова тржишта у иностранству. У неразвијеном свету, капиталисти су пронашли јефтинију радну снагу из које би извукли већи степен додате вредности (вредност коју радник ствара изнад онога што му се плаћа у најамнини, односно нову вредност већу од оне коју је капиталиста уложио).

Само људски рад је у стању да створи додатну вредност. Капитал уложен у машинерију не може сам по себи да створи вредност, он једноставно преноси вредност која је у њему прожета (радом који је био потребан да се створи) у нову робу (и може у великој мери повећати продуктивност сваког радника), али се не додаје никакав додатак, и стога се не може остварити никакав профит продајом робе док се не укључи људски рад.

Индустријализованије земље, са својом све већом употребом машина, доводе до постепеног пада стопе профита како све већи проценат уложеног капитала одлази у машине и опрему, од којих они не профитирају директно. И тако се капиталисти селе у мање индустријализоване земље где је стопа профита виша. Тамо поново започињу процес.

На тај начин коче економски развој. Тамо где би машине могле да произведу много већи обим производа да задовоље људске потребе, уз мање потребног посла, одржава се ручни рад и кочи се развој индустријске производње.

Ово, у комбинацији са бољим законима о заштити радника који су рад у развијеном свету учинили још скупљим, довело је до деиндустријализације у Уједињеној Британији и другим земљама попут ње.

Ово не значи да радници не треба да се боре за законе о заштити радничких права. Међутим, одвојена од шире борбе за промену економског система у онај који иде у њихову корист, њихова борба постаје масовно ограничена у ономе што може постићи. Као резултат, добијају највише, привремене уступке од капиталистичке класе.

Радници такође не треба да се ограничавају на борбу само за добитке на националном нивоу. Мора постојати раднички интернационализам. Као што је показано, већи степен експлоатације у једној земљи може утицати на животе радника у другој. Дакле, пролетаријат се мора заједнички борити против капитала у свим земљама.

Капитализам карактерише његова непланска економија, са предузећима која раде у сопственим интересима, неусклађено са већом националном економијом или по било ком рационалном плану. Они траже оне индустрије које су најпрофитабилније, а не најпотребније, а њихова улагања се крећу из једне индустрије у другу како профитабилност варира.

У комбинацији са овим, капиталисти, у потрази за смањењем трошкова, отпуштају раднике, плаћају их мање у реалном износу (кроз инфлацију) и присиљавају преостале раднике да буду продуктивнији. Али то доводи до веће незапослености и самим тим мањег броја потрошача за њихове производе, што додатно смањује потражњу.

Привремени пад потражње доводи у опасност егзистенцију неколико стотина радника, јер су подложни хировима анархистичког тржишта које не брине о њиховом благостању. Компанија ће учинити неопходне жртве да би остала профитабилна за капиталисте који је поседују тако што ће пронаћи начине да остане конкурентна – чак и када су животи хиљада радника угрожени.

И тако капиталистички систем затвара фабрике без бриге о томе како би они који за живот зависе од индустрије требало да се снађу. То се догодило у чувеном историјском штрајку рудара у Британији, где су хиљаде радника и синдиката водиле одлучну борбу против затварања рудника од којих је зависео њихов живот [4].

Модернији пример је Тата Стил, који замењује старе пећи 'зеленијим' електричним пећима које захтевају мање радника за рад. Због овога је више

од хиљаду радника у Јужном Велсу остало без посла [5]. О овој ситуацији смо раније писали.

Ако индустрија треба да се промени или једноставно није одржива, у планираном социјалистичком систему држава би била у стању да ефективно прерасположи ове раднике у нове индустрије, пружајући сву неопходну обуку бесплатно. Радна снага у социјализму није роба, што отклања потребу да се она појефтини. Претходне социјалистичке земље су због тога могле у потпуности да елиминишу незапосленост.

У социјалистичком систему, под вођством истинске комунистичке партије, привреда би била планирана и усмерена да задовољи потребе друштва. Не би патила од анархије производње јер не би било приватних индустрија које покушавају да експлоатишу раднике за индивидуалне интересе. Све индустрије би биле повезане са националним планом и радиле би заједно за добробит људи тог друштва.

Ни деиндустријализација не би била проблем. Зато што не би било капиталиста који затварају фабрике у једној земљи да их селе у другу где је радна снага јефтинија. Што више радници производе за себе, лакше ће задовољити своје растуће материјалне и културне жеље.

У социјализму, тешка индустрија је централни део планске привреде. Производња основне опреме за правилно функционисање свих других индустрија, тешка индустрија би нормално захтевала велику инвестицију са малим почетним повратом, што је чини неисплативом за капиталисте.

То је постигнуто у социјалистичким земљама у прошлости и може се поново постићи. Али за ово морамо поново да изградимо нову истински комунистичку партију, јер је тренутно нема. Тек тада радничка класа, под вођством ове партије, може да гради социјализам. Придружите се Политштурму и помозите да се ово деси.

Извори:

[1] Би-би-си — [Страхује за шкотска радна места јер Харланд и Вулф улази у стечај](#) — 16/09/2024

[2] Би-би-си — [Више од 440 запослених у Мицубишију проглашени за технолошки вишак](#) — 04/09/2024

[3] Harland & Wolff — [Годишњи извештај фирме Харланд и Вулф 2020/2021](#) — 2021

[4] BBC — [Штрајк рудара 1984: зашто су британски рудари штрајковали и како се то завршило](#) — 02/03/2024

[5] Sky News — [Тата Стил: највећа британска челичана угасила последњу пећ након више од 100 година](#) — 30/09/2024

Оригинални чланак